

življenjskimi praksami. V vseh evropskih državah pa večina starih ljudi ne občuti osamljenosti (str. 325).

- Britanska kulturna sociologa Feathersone in Hepworth sta z izrazom »maska staranja« prva poimenovala naraščajoči prepad med doživljanjem in »izgledom« staranja; stare ljudi se namreč spodbuja, da se ves čas počutijo mladi, a jih njihova telesa pri tem enkrat izdajo. Obsesija postmoderne družbe z večno mladostjo dopušča malo možnosti, da se telesno staranje dojema kot smiselni del staranja (str. 359).
- V številnih državah so stari starši pomemben vir pomoči pri skrbi za vnuke. SHARE raziskava je pokazala, da okoli 40 % starih staršev v mediteranskih državah vsak teden skrbi za vnuke, in le 20 % v skandinavskih državah. Razlog za to so kulturne razlike in različne oblike države blaginje (str. 453).
- Stari ljudje v vsakodnevem življenju uporabljajo različne moderne tehnologije (TV, mikrovalovna pečica, mobilni telefoni, avtomobili ipd.). Vprašanje, ki si ga zastavljajo gerontologi, tehnologi in politiki, pa je, v kolikšni meri je starim ljudem dostopna in prilagojena digitalna doba z IKT (str. 453).

Multidisciplinarni in interdisciplinarni vidiki staranja, ki so zajeti v knjigi, ji dajejo posebno širino in uporabnost kot študijsko, raziskovalno in socialno-politično gradivo za vse zainteresirane za to problematiko z različnih koncev sveta. V publikaciji je v posameznih poglavjih vključena tudi Slovenija, tako je npr. zelo zanimivo 38. poglavje o socialnih politikah do starajoče se populacije v Evropi, kjer so podrobno opisane blaginjske politike. Izjemna knjiga in dober priročnik bo vsekakor doprinos h knjižnici vsakega, ki se ukvarja s področjem gerontologije.

Simona Hvalič Touzery

Philips J., Ajrouch K. in Hillcoat -Allétamby S. (2010). *Key Concepts in Social Gerontology*. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC: Sage Publications.

KLJUČNI KONCEPTI V SOCIALNI GERONTOLOGIJI

V letu 2010 je v okviru SAGE Publications izšla še ena zanimiva publikacija s področja socialne gerontologije, ki pa je sicer po naravi popolnoma drugačna od knjige *The SAGE Handbook of Social Gerontology*. Dobrih 200 strani dolga publikacija se namreč na zanimiv in inovativen način loti 50 ključnih konceptov iz socialne gerontologije. Ti so predstavljeni po abecednem redu, kar nekoliko spominja na slovar gerontološkega izrazja, tudi z zelo jasno definirano strukturo, s katero so predstavljeni koncepti. Pa vendar gre za več kot za slovar izrazja, saj vsak od konceptov vsebuje pregledno razpravo o zgodovini, aplikaciji, teoriji, raziskovanju in na koncu še kritično oceno o pomenu koncepta za prakso. Kot pravijo avtorice knjige, so teh 50 konceptov, ki se nanašajo na zahodne družbe, izbrale na podlagi njihove pogostosti pojavljanja v študijskem gradivu in raziskovanjih. Drugi dejavnik selekcije pa so bile discipline, ki jih znanstveno in strokovno pokrivajo avtorice (geografija, socialno delo, socialna politika, demografija, družinska politika, sociologija).

Da so koncepti res aktualni, priča sam izbor, v katerem boste našli področja, ki jim sodobna socialna politika, znanost in družba namenjajo veliko pozornosti: oskrba, staromrzištvo, krhkost, globalno staranje, osamljenost, dolgoživost, demenca, kakovost življenja, dolgotrajna oskrba, paliativna oskrba, medgeneracijske prakse, pokojnine, socialna izključenost, neodvisnost, evtanazija, žalovanje, umiranje ipd.

Za boljši vpogled v strukturo knjige predstavljamo enega od konceptov, ki so ga predstavile avtorice, in sicer paliativno oskrbo. Na začetku poglavja je najprej zapisana definicija, da je pali-

ativna oskrba oblika oskrbe, ki se jo zagotavlja ob koncu življenja. Temu sledi tekst s podrobnejšo razlago izvora pojma in današnjega razumevanja. Avtorice opozorijo na dve dimenziji paliativne oskrbe: paliativno zdravljenje (nadzorovanje simptomov in z njimi povezano bolečino – npr. kirurški poseg, kemoterapija) in podporno oskrbo (usmerjenost na čustvene, duhovne in socialne potrebe vseh vključenih, družine, oskrbovalcev). Poudarijo, da je glavni namen paliativne oskrbe skrb za trpeče in pomoč pri doseganju kakovosti življenja, dostojanstva in neodvisnosti, kolikor je to mogoče. Bralce opozorijo na različno razumevanje in definiranje paliativne oskrbe v različnih kulturnih okoljih. Temu sledi razprava o zgodovinskih začetkih paliativne oskrbe, z ustanovitvijo hospica in dvema pomembnima začetnicama, Cicely Saunders in Elisabeth Kübler Ross. Po kratkem zgodovinskem pregledu spregovorijo o novem modelu oskrbe ob koncu življenja, ki je danes usmerjen na pomoč od diagnoze do konca življenja in ne le na zadnje tedne življenja. Ta model upošteva individualnost pacienta in različne pomembne dejavnike. Pri paliativni oskrbi sodelujejo zdravstveni delavci, pacienti in družina oz. oskrbovalci. Osrednja oseba pa je pacient. Avtorice opozorijo na vrsto problematik, povezanih z umiranjem: a) prostor smrti – večina starih ljudi umre v bolnišnici, kljub temu da bi jih npr. 75 % v Združenem kraljestvu želelo umreti doma; b) kvaliteta oskrbe – usposabljanje zdravstvenega osebja se osredotoča le na proces zdravljenja, primanjkuje ustrezne usposobljenosti zdravstvenega osebja z znanji s področja paliativne oskrbe, prisotnost staromrznštva z vidika dostopnosti oskrbe; c) tabu smrti – delo z umirajočimi prinaša številne osebne in profesionalne izzive; usposabljanje mora biti usmerjeno ne le na znanje, ampak tudi na doživljanje in odnos osebja; d) čas smrti – paliativna oskrba ne pospešuje niti ne podaljšuje umiranja, čeprav določenemu zdravstvenemu osebju prinaša moralno dilemo; e) dobra smrt –

kaj je dobra smrt, je predmet razprav. Ob koncu pregleda koncepta avtorice bralca usmerijo še na nekatere druge koncepte, ki so povezani s pravkar prebranim, v našem primeru na staromrznštvo, oskrbo, umiranje, demenco, staranje prebivalstva, kvaliteto oskrbe in socialno oporo. Zaključni del je izbor literature, ki nudi bralcu dodatne informacije, kje lahko o prebranem izve še več.

Avtorice so v uvodnem delu h knjigi zapisale, da je njen namen spodbuditi razprave o specifičnih problematikah staranja, kar jim je po našem mnenju tudi uspelo. Publikacija je zelo uporabno gradivo, s katerim študentje in vsi, ki jih gerontologija zanima, dobijo hiter, a dober vpogled v glavne koncepte in problematike starosti in staranja, s katerimi se sooča sodobna družba. Posebna odlika knjige je tudi navzkrižno citiranje med različnimi koncepti, s čimer dajejo avtorice študentom širšo perspektivo koncepta.

Simona Hvalič Touzery

Initiative Neue Qualität der Arbeit (2010). Die Vereinbarkeit von Beruf und Familie in der Pflege fördern. 44 str. V: <http://www.inqa.de/Inqa/Redaktion/Zentralredaktion/PDF/Publikationen/pflege-hh4-beruf-und-familie> (sprejem 7. 6. 2011)

USKLAJEVANJE POKLICA IN ZASEBNEGA ŽIVLJENJA V NEGI

Eden od najbolj perečih problemov, s katerimi se dandanes srečujejo številni zaposleni, je tudi usklajevanje poklica in zasebnega življenja. To velja zlasti za ženske, ki morajo pogosto zaradi rojstva in vzgoje otrok, pa tudi zaradi potrebe po negi in oskrbi onemoglih staršev in drugih sorodnikov, prekiniti svojo kariero. Posledice so lahko preobremenjenost, pogostejša odsotnost z dela, manjša učinkovitost, zdravstveni problemi ipd. Delodajalci se vedno bolj zavedajo pomena, ki ga ima dobro usklajevanje poklica in zasebnega življenja pri zaposlenih, saj to vpliva na njihovo učinkovitost in zadovoljstvo na delovnem mestu, pa tudi na večji ugled podjetja kot prijaznega do